

FIGURES OF SPEECH, DESCRIPTIONS AND POETIC IMAGES OF DRITËRO AGOLLI POETRY

Saimir Xhaferaj

University “Abanian University”,

Lagjja “Pavaresia”, Rruga “Çajupi”, Pallati “Dy kullat” 5B, Vlorë

sxhaferaj@gmail.com

Abstract

Dritëro Agolli is one of the outstanding personalities of Albanian literature. He has written in poetry and prose. In our paper we are focused on figures, descriptions and poetical images. He has used a simple and clear language. His favorites stylistic figures are: *comparisons, metaphors, personification, apostrophe, repetitions, gradation* etc. Stylistic figures are used in the function of messages. Most of them create impressive poetic images. Dritëro Agolli is a poet with an unique and powerful voice. His attention is focused on the topics of the time. He's called the poet of the earth. He has written too many verses about the earth and his birthplace. He has treated a variety of topics. One of his most beloved figures is “Nëna Shqipëri”. Dritëro Agolli's poetry is with national values. It was based on folk poetry. This remarkable poet wrote all kinds of poetry. He created a variety of verses, stanzas and rhymes. The narration is a major tool for the construction of verses. Half of his creation of the poetry was written in two last decades. These creations have a new poetic treatment. Poetry was adapted to the new reality of democracy. Poetic vocabulary changed. It became broader because it created new connections of words that previously were not known. In these poems there are many descriptions and poetic images. All of them created homeland face. In these poetries we find the motives of pain, disappointments and spiritual resistance of the poet.

Keywords: *Dritëro Agolli, figures of speech, descriptions, poetic images, stylistic figures.*

Dritëro Agolli is one of the outstanding personalities of Albanian literature. He has written in poetry and prose for about half a century. As a poet, he is a special and powerful voice of poetry. In the difficult scales of poetry, he is climbed step by step, because he has brought a new spirit in the treatment of the themes. His pulse beats with the rhythm of time. If we take away from politicisation of time, the poetry of Dritëro Agolli radiates national values. It includes all the contemporary world of Albanian in a continuous and revitalisation movement. This well-known poet cultivated all the types of the poetries and used several verses, stanzas and rhymes.

The narration is the main tool of knitting the verses. Half of his creation is written after 90s. In his work is distinguished a new way of writing the poetic treatments with several motives. Figures, descriptions and poetic images in the poetry of Dritëro Agolli are varied. One of the most beloved figures is “*Nëna – Shqipëri, hallemadhja ime shekullore*”. The poet created the poem “*Nënë Shqipëri*” over the magnificent figure of mother. The strong feelings, desires, pains and big troubles the poet, at first as any other person would share them with his mother. *Nëna- Shqipëri* is a source of inspiration for the poet, that’s why he is addressed to her with an *interjection* in order to unload emotions in the first chapter: *Lermë te bie në prehrin tënd të ngrohtë/ O hallemadhja ime shekullore!*

Through the stylistic figure of *polysyndeton* and *enumeration* he narrates the suffering biography of “*Nënë Shqipëri*”. *Të puth duart e tua, më të mira në botë,/ I ngazëllyer të hesht me heshtje foshnjore;/ Duart e tua që u regjën nga puna,/ Dhe gishtrinjtë/ Që zunë kallo nga këmbëza e dyfekëve,/ Dhe supet që u varën nga xhoka e nga guna,/ Dhe mesin që u hollua nga gjerdanët e fishekëve,/ Dhe ballin që u rrudh e u lërua nga mendimi...*

In most of the chapters the poet is appealing to his mother with *interjections* to continue his narration. In the second chapter he expresses: *Kokën kam vënë në jastëkun e maleve, nënë*. In the third chapter he is appealing again to his mother to let him to lay his head on her lap to get fondling meanwhile in the fifth chapter he is expressed: *Kokën kam vënë në gjurin tënd mbuluar me fustanellë*. In the sixth chapter he is appealing again to his mother using *the epithet* “*faqebardha shekullore*”. Even in the other chapters he uses the stylistic figure of *interjection* relating it to *the epithet*: *Kokën kam vënë në gjirin tënd të bardhë,/Moj e bardha ime shekullore!*

The lyrical ego of the poet moves in albanian reality and communicate in a simple and clear way. The lyrical hero of Dritëro Agolli’s poetry is a dear human figure and strongly linked with people. The deep popular character of the lyrical hero is expressed, above all with hero’s

attitude toward the life, using an unique mentality and his personal ideals that always have a concrete and receptive character...¹

At the poem “*Toka ime, kënga ime*” he often uses the interjection “*Toka e dashur*” to continue his sincere narration. Through *repetitions, polysyndeton, metaphor* and *enumeration* he gives the image of working as a farmer and as a poet with an original approach: *Tokë e dashur,/ Më ra shorti i bujkut e shorti i poetit:/Lëroj arë me plug e lëroj kartë me pendë,/ I hap udhë hardhisë e udhë bereqetit,/ I hap udhë vargut e udhë poezisë tënde...*

These fresh and original figures of speech express with force the deep poetic thoughts through a warm and cordial conversation like the son with his dear mother. The link between the earth and the farmer makes his poem to be clearer and simpler and full of understandable and natural stylistic figures. The land for Agolli is everything that makes worthy and noble the human life.² But, from the stylistic point of view that is the universal resource of the poetical tools.³

Many components of the land gives impressive descriptions and poetic images. In this way, it is created the image of the fatherland...⁴ The birthplace starts from his house, the village where he was born, Devoll and Albania.

A special feature of Dritëro Agolli conversational style is the giving message through *parallelisms* and *analogy*. He is even farmer and a poet because he plows *the land with a plough* and *the paper with his pen* (ai plugon arën me plug dhe kartën me penë).

Many other figures are described in details and in an artistic way. There it is spoken about fathers, grandfather, women, girls and mother. The poem “*Baballarët*” gives the message of unity of generations, it makes the portrait of the fathers that are faced all the troubles on their shoulders. *The figurative parallelism* is built up with elements of the nature and it is mixed with *personification*. This is a nice finding:

- *Po zbresim nga malet ne të dy:/ Shkumbini dhe unë./ Unë kam qeleshe të bardhë mbi sy,/ Ai ka shkumë.* (Unë dhe Shkumbini)
- *Zbret nata nga qielli si galë,/ Dhe unë shtrihem e fle në mishin e trupit tim.* (Në gjumë)

¹ Brahimi, R. (1972). *Toka ime, kënga ime*. Shënime për poezinë e Dritëro Agollit. Kur flasim për poezinë, Tiranë, f. 133.

² Yzeiri, I. (2011). *Kadare, Agolli, Arapi*, Figuracioni në poezinë e viteve '60. Tiranë, f. 231.

³ Po aty, f. 231.

⁴ Kuçuku, B. (1998). *Përtëritje e lirikës shqiptare*. Dritëro Agolli, Lutjet e këmbanës, Tiranë, f. 362.

- *Natën/ Lulja mërztet për diellin,/ Natën/ Vajza mërztet për djalin./ Natën/ Të dyja presin mëngjesin/ Që dielli dhe djali të dalin.* (Dy pritje)

The verses express the pain and the respect of the new generation about their fathers. The used details are concrete and impressive. They create the poetic images that fill us with emotions. *U plakët,/ Baballarët tanë,/ U plakët!/ Ndonjë prej jush mbyll sytë ndaj të gdhirë/ Dhe pranë vatrës prushin lë dhe flakën,/ Çibukun dhe duhanin e papirë....* ” (Baballarët)

Many poetries describe or give details for the relatives of the poet but at the same time they have generalising artistic values. At the poem “Gjyshi”, in few words, is made his description with artistic details: *Në lëndinën me varre nën një borigë,/ Me gjyshër të tjerë fle edhe gjyshi im Nesim./ ... / Nën borigë unë kalit i zbres e ndez një cigare/ E gjyshin Nesim mundohem ta sjell ndërmend./ Ai lëroi me parmendë shumë ugare/ E këndoi: “Oj, si do t’ia bëjmë hallit tënd”.*

Some poetic images, that are fixed in our memories, are created from the poetry “Nëna ime rebele e vërtetë”: *Ah, ta shihnit në çast nënën time/ Kur vinte futën e zbardhur,/ Kur nxehej me duar në ije,/ Dhe heshtte në këmbë e shtangur,/ Dhe merrte pamje kanosëse dhe pamje habie!”*

At another poem titled “E urta, e mira” he calls his mother “Më e bukura nga të gjitha fshataret”, while in the poetry “Nëna” he uses for his mother the epithet “flokëbardha ime”. Verses for the women and the girls are several and full of inspiration. The used epithets for their portrayal are interlaced even with the inversion:

- *Sa pak këndojnë për gratë tona!/ Për gratë e bukura e të mira.* (Për gratë tona)
- *E bukura , tokësorja, e thjeshta grua!* (E bukura)
- *Mbyllni dyert e portat, ju gra e vajza të brishta,/ Shtrihuni pak dhe puthni jastëkët në faqe,/ Ju jeni vërtet me nerva që të gjitha.* (Nervat e grave)

In the poetic creation of this talented poet of Albanian literature there are enough natural descriptions that sometimes is given as personified and with simple or extended comparisons: *Në qiell hënëza hesht,/ Fle shtrirë në shtrat mes shëlgjeve lumi,/ Si një poet/ Që e ka zënë lëndinave gjumi* (Peizazh në një lumë). Some impressive descriptions are given for all the seasons which are personified:

- *Dhe forcat atij i shterën,/ Si një poeti që vjen me bujë e në udhë shter talentin.* (Fund dimri)
- *Dhe erdhi ai i pamposhturi i bardhë,/ Tundi njëherë krifat dhe zbardhi gjithçka.* (Dimri)
- *Çmendet vjeshta si një bushtër,/ Fletë e fruta hedh përnatë./ Diçka treti mollë e shkurtër,/ Diçka humbi plepi i gjatë.* (Bredh era qorre)

The lyric of Dritëro Agolli is like a painting. Even the used vocabulary belongs to the lexical field of the colours:

- *Erdh vjeshta,/ Erdh vjeshta e verdhë,/ Lumenjtë e malit nga grykat u derdhë.* (Me furçë në dorë dhe akuarel)
- *Me çarçaf të bardhë në dorë dimri afrohet.* (Në fund të vjeshtës)
- *Një re si jorgan i bardhë,/ Një ëndërr e bardhë mbi lumë.* (Peizash me një re të bardhë)

All the stylistic figures that he has used and different semantic shifts of the words create a structure of poetic images that let deep impressions and draw attention to for the messages that they transmit.

Poetry “*Pelegrini*” is a perfect specimen of the figures of speech... .⁵ This poetry through the image of the poet with *the pelegrini* reveals the disillusion of poet, his tumult about an ideal that was never completed: *Unë jam prej kohësh pelegrin,/ Udhëtar në vendin e shpresës së thyer./ / Unë jam prej kohësh pelegrin,/ Shtegtar i karvanit të humbur.*

The syntagms, where prevail the comparison, give images from different fields of the life in the village: *Unë s’kam kuzhinë poetike, që zien fjalë e rima,/ Unë fjalët s’i ziej, po i rrit si çobani deshtë në stane.* (Nënë Shqipëri)

Indelible impressions let us even *enumerations* and *polysyndeton* in which it is enforced the message and it is increased the power of poetic speech-making from the usage of conjunctions: *Kur vdes fshatari të gjithë mblidhen e qajnë,/ Dhe bari dhe gruri dhe qeni dhe kau dhe kali me mëzin e ri,/ Rreth trupit të tij ligje të lashta mbajnë,/ Me gjuhën e tyre që vetëm ai ua di.* (Nënë Shqipëri)

Enumeration is used even with *asyndeton* where are let aside the conjunctions in order to give vitality and quick rhythm the verses:

- *Fshatari jeton i gjallë mes të gjallëve,/ Para tij e gjithë bota e madhe merr frymë,/ Bota e ndershme e punës, e luftës, e këngëve, e valleve,/ E bimëve, e pemëve, kafshëve në diell, shi, dëborë e brymë.* (Nënë Shqipëri)
- *Çati e kasolles mardhur nga dimri i gjatë,/ Shkrirë tej e tej nga pranvera,/ Zhubrosur nga vera e thatë,/ Fërkuar nga era.* (Kasollja e poezisë)

Strange poetry images are created through *grotesque* putting close to each other extreme sides which are in a strong and sudden *contrast*:

- *O vend i bekuar-bluxhinsa dhe gunë,/ Në trup kushtetutën, në mendje kanunë.* (O vendi im me çudira)
- *Kur ikja larg, drejt teje vija;/ Kur vija afër, ikja larg./ Për dreq më trembte largësia/ Dhe afërsia bëhej çark.* (Mjegulli i dashurisë)

Dritëro Agolli has focused his poetical creation on the love for the human being. The image of the human being is given even through the contrary sides with victories and defeats: *Hesht në prehje, rend në lodhje,/ Një tërë ndreq e tjetër prish;/ Kur mbledh lule dua rrodhe,/ Guvë e jetës-Judë e Krisht.* (Judë e Krisht)

⁵ Kuçuku, B. (1998). *Përtëritje e lirikës shqiptare*. Dritëro Agolli, Lutjet e këmbanës, Tiranë , f. 360.

This poet often uses *inversion* in transmitting of the images and messages overthrowing the word order or groups of words. At Agolli is distinguishable:

a. Putting the object at the head of the verses:

- *Për ujë buza ime u dogj, u bë zhur.* (Pelegriini)
- *Tani dhe kali çalon e s'e ha barin e njomë;/ Me sytë si gota na sheh si të huaj.* (Ëndërr e prerë)
- *Me njëri-tjetrin flisnin në ankth banorët/ Në vrima skutash duke murmuruar.* (Pendim i vonuar)
- *Dritaret e barakës/ I rreh kamxhiku i shiut me zhurmë.* (Nga fletorja e shënimeve)
- *Hëna brirët lan në lumë,/ Uji yllin e spërkat.* (Mall)
- *Rrugicën e shkollës/ Unë prap e marr,/ Tani burrë i pjekur/ tridhjetëvjeçar.* (Me fjongo të gjelbër)

b. Putting the circumstantial at the very beginning of the verses:

- *Si mace e verdhë fshihet hëna,/ Përtej mullarëve me bar./ Ne pranë ledhit kemi rënë/ Të flemë bashkë në ugar.* (Natë në arë)
- *Në sofrën e shtruar të historisë/ Presin të marrin lugën të gjithë.* (Sofra e historisë)

c. Putting the determinative adjective at the very beginning of nominal groups:

- *Po t'ju pyesin se ku mbeti,/ Thoni : shkoi në kaltërsi/ Dhe kërkoi strehim i shkreti/ Në të gjelbrën mbretëri.* (Udhëtim në mbretërinë e gjelbër)
- *Të ndalet udhëtari i mirë,/ Të pijë heshtur një duhan,/ Të thotë: mjaft qëndrove shtrirë./ Për ty e gjora rrugë qan.* (Më prit se po vij shpejt)

The poet has written for more than a half century. He has travelled on deep thoughts as a Pellegrino. The created image from the verse “*Unë jam prej kohësh pelegrin*” gives us metaphorically the poet’s message that travels through the times toward the ideal that have been dreamed for himself and others. During the long trip he is accompanied from the hope, disillusion, pain, sadness. Dritëro Agolli is unrepeatable in finding the words, syntagm, artistic figures and transmission of the messages. In their function are the various stylistic figures of speech. His poetic vocabulary is very rich with new words that have their impact on his poetry such as: *sofra e historisë, zushka botë, inflacion i madh i shpirtit, kandili i shpirtit, ëndrra të blerta, lypsi i kohës, tregtarë rruftanë, shelgu lotues, shi i rrebeshtë, majmen retë, jatagani vetull, errësirë e dhjamur, tymi i ditëve të djegura, u grisën ëndrrat, banketi i pranverës, muri i mjerimit, dyshku i luginës, lekat e reve, hënë e kallajisur, shi i vëngër, gjuhë jatagani, livadh politik, shpata e rakisë, shpata e vargut, briri i hënës* etc... Such words connections create poetic images of different kinds putting the reader into deep imaginations. Such feelings are created from the poetic universe of Dritëro Agolli. Such poetic images are given through the details that described the village life:

- *Dhe erë bar e kashtë bie,/ Puhë e lumit fryn ngadalë,/ Një plis me këmbë kali shtie,/ Një lakuriqkë vjen vërdallë.* (Natë në arë)
- *Kishin ikur të gjithë e kishin lënë/ Vetëm erën e djersës e bishtat e cigareve/ Hingëllinte kali në lëmë/ Dhe u binte demi me brirë mullarëve.* (Nga kujtimet e hershme)

Descriptions are very expressive through *repetitions* of different parts of the speech:

- *Çdo gjë është e shkretë, e thatë si drizë;/ Në tokë asnjë gjeth, vetëm kashtë,/ Në qiell asnjë zog, asnjë buburizë,/ Në lumë asnjë rosë, asnjë zhabë.* (Pritja e diçkaje)
- *Çitjanet mjergulla i ngriti si shtriga/ Dhe hidhet në shelgje/ Dhe bredh ndër boriga.* (Vjeshta)

The use of several linguistic elements through *repetition* avoids the monotony and makes the poetic language more expressive. *E dini se meraku breshkën /E digjte si shkëndija eshkën./ Se desh të bëhej sa një kalë/ Me fre, me yzengji, me shalë.* (Breshka te nallbani)

In conclusion we can say that artistic and stylistic figures, descriptions and poetic images of Dritëro Agolli poetry are original and impressive. The poetic work of this distinguished personality of Albanian literature offers all possibilities to deal with linguistic researches about the power of the verses.

References:

1. Agolli, D. (1998). *Lulet e kambanës*, poezi të zgjedhura, Tiranë.
2. Aliu, A. (1990). *Kërkime*, Tiranë.
3. Kushi, E. (1980). *Dritëro Agolli, Baballarët në* : Në ndihmë të mësuesit të letërsisë (faqe 48-52), Tiranë.
4. Lloshi, Xh. (2001). *Stilistika e gjuhës shqipe dhe pragmatika*, Tiranë.
5. Gjokutaj, Ç. (1980). *Nënë Shqipëri*, në: Në ndihmë të mësuesit të letërsisë (faqe 59-85), Tiranë.
6. Sinani, Sh. (2010) *Për letërsinë e shekullit të 20-të*, Tiranë.
7. Sinani, Sh. (2010) *Njeriu dhe dukuria atipike në veprën e D. Agollit*, në: Për letërsinë shqipe të shekullit të 20-të (266-275), Tiranë.
8. Xhaferaj, A. & Xhaferaj, N. (2009) *Figurat stilistike*, Vlorë.
9. Xhafka, N. (2000). *Dritëro Agolli*, në: Letërsia në shkollë (115-120), buletin 1, Tiranë.
10. Xoxa, F. (1980). *Dritëto Agolli: Devoll, Devoll* në: Në ndihmë të mësuesit të letërsisë (faqe 53-58), Tiranë.
11. Yzeiri. I. (2011). *Kadare, Agolli, Arapi. Figuracioni në poezinë e viteve '60*, Tiranë.